

je Aristotel preuzeo, što odbacio, što je sam pronašao. Pošto je na početku 7. knjige *Države* opisao onu špilju, a naše duše, koje su zatvorene u ovom tijelu, izjednačio s onim stanovnicima špilje, koji ne motre same stvari, nego sjene koje se pričinjaju, unosi ove riječi: »To dakle, kako se čini, ne bi bilo okretanje pločice⁵, nego je to odvođenje duše iz nekog noćnog dana; ona kreće na istinski povratak biću, za koji kažemo da je istinska filozofija.« 5

Filozofija, dakle, prema Platonovu mišljenju, motri biće, što smo na gornjem mjestu primijetili i u Aristotela. Ali je značenje bića Platonu sasvim drugo od onoga Aristotelova. Aristotelu je biće *ὁ ἐστίν*, sve ono što jest. To je isto na jedan način Platonu u *Fedonu*: »čime označujemo to što jest.« U drugom značenju govorio je o tom istom biću: *περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ*⁶, o samom lijepom, samom dobrom, pravednom i pobožnom, čime on podrazumijeva ideje; njemu je dakle biće ideja. Tako u 7. knj. *Države* na onom mjestu piše: »Koji bi, Glaukone, bio nauk koji vuče [317] dušu od nastalog k biću?« – na temelju pitagorovskog i parmenidovskog razlikovanja između bića i onog nastalog; isto tako i u onome što slijedi u *Timeju*: Parmenid i Timej su to razlikovali tako da su *bićem* zvali ono što je uvijek, a *nastalim* sva tijela. 10 15 20

Aristotel u 1. knjizi *O biću* pod imenom *biće* obuhvaća tjelesnu supstanciju i ostale njezine akcidente, obuhvaćene u devet kategorija. Tako je za Aristotela *biće* što je onima *ono nastalo*; Aristotelu se njegova *Filozofija* bavi tim *bićem*, a *Mudrost odvojenim bitima*. Čini se da se one po njegovu nauku nikako ne mogu obuhvatiti kategorijama. 25

⁵ *Ostraci fuerit revolutio* – περιστροφή ὀστράκου – okretanje pločice ili izgon? Držim da to nije aluzija samo na igru s pločicom na kojoj piše: dan i noć, nego prije svega na ostracizam, uredbu po kojoj se u Ateni mogla protjerati nepoćudna osoba. Naime, riječ je o izvođenju duše iz mraka, iz neznanja, mnijenja u spoznaju. To izvođenje je u prvi čas neugodno i može se protumačiti kao *izgon* iz onog poznatog i zaštićenog, ali je zapravo vođenje k svjetlu, povratak k biću.

⁶ Usp. PLATO, Phd. 75.c.11.